

KIDEM ZAMMI ÜCRETE UYGULANAN AYRI ZAMDIR ÖNCE KIDEM ZAMMI UYGULANIR DAHA SONRA TOPLU SÖZLEŞMEDEKİ NİSBİ ZAM UYGULANIR

T.C. YARGITAY

22. Hukuk Dairesi

ESAS NO : 2013/13336

KARAR NO : 2013/13573

Y A R G I T A Y İ L A M I

MAHKEMESİ : Malatya 1. İş Mahkemesi

TARİHİ : 04/04/2013

NUMARASI : 2012/480-2013/302

DAVACI : GENEL-İŞ SENDİKASI

ADINA VEKİLİ AVUKAT SELÇUK ERTAN

DAVALI : YEŞİLYURT BELEDİYE BAŞKANLIĞI

ADINA VEKİLİ AVUKAT M. UMUT YALÇIN

DAVA: Davacı, Toplu İş Sözleşmesinin 28. maddesi hükmünün günlük ücret kavramını, kıdem zammının da dahil olduğu toplu iş sözleşmesi ile getirilen ücret zamlarının çıplak ücret, kıdem zammının toplamı üzerinden yapılması gerektiği şeklinde yorumlanmasının tespitine karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır.

Hüküm süresi içinde davalı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi A. Bulut tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili; davalı belediyenin 01.01.2012-31.12.2012 yürürlük süreli toplu iş sözleşmesinin 28. maddesini yanlış yorumladığını, madde hükmünden de anlaşıldığı üzere kıdem zammının ücretin bir unsuru olduğunu, kıdem zammı hükümlerinin sözleşmede ayrıntılı olarak düzenlendiğini, davalı belediyenin toplu iş sözleşmesinde öngörülen ücret zamlarını, kıdem zamları dışında çıplak ücretlerine uygulamak suretiyle toplu iş sözleşmesi hükümlerine aykırı işlem yaptığını ve işçilere eksik ödemede bulunduğunu, emsal olarak

sunulan Yargıtay'ca onanan mahkeme kararlarının bulunduğunu iddia ederek toplu iş sözleşmesinin 28. maddesi hükmünün günlük ücret kavramını, kıdem zammının da dahil olduğu toplu iş sözleşmesi ile getirilen ücret zamlarının çıplak ücret ile kıdem zammının toplamı üzerinden yapılması gerektiği şeklinde yorumlanmasının tespitini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davacının dava açma ehliyeti ve sıfatı bulunmadığını, davacı tarafın iddiasının gerçeği yansıtmadığını, zira 28. maddenin yorumlanmasında bir yanlışlık bulunmadığını, uygulamaya ilişkin bordroların ekte sunulduğunu, kıdem zammının ayrıca hesaplanarak ödendiğini toplu iş sözleşmesine göre ücrete zam yapıldıktan sonra kıdem zammının uygulanması gerektiğini, tersinin doğru olmadığını, toplu iş sözleşmelerinin bir yıllık süreli yapıldığını yapılan işlemlerde hata olmadığını savunarak davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece toplanan kanıtlara ve bilirkişi raporuna göre; toplu iş sözleşmesinin 28. maddesinde kıdem zammının ücret zammından önce uygulanması yönünde bir düzenleme

bulunmadığından toplu iş sözleşmesinin düzenleme sırasına göre ve sözleşme bir yıl için yapıldığından kıdem zammının bir defa uygulanması gerektiği, sözleşme de öngörülen kıdem zammının bordroda ayrıca tahakkuk ettirilerek ödenmesinin toplu iş sözleşmesi hükmüne uygun olmadığı, sözleşme de kıdem zammının ücretlere uygulanacağını açıkça belirtildiği, zira işveren tarafından dosyaya sunulan bordrolarda kıdem zammının, ayrı olarak hesaplanıp tahakkuk ettirildiği, bu halde, davacının ücrete bağlı ödemeler bakımından eksik uygulama sonucu alacakları doğacağı, diğer taraftan tespit edilen günlük ücrette düşüklük meydana geldiği, davacının 31.12.2011 tarihindeki günlük ücretinin 46,50 TL olduğu, davalı belediyenin kıdem zammının günlük ücrete ilave etmeyip ayrı hesaplama yaparak bordroda ayrı bir şutunda uygulamasının toplu iş sözleşmesi hükmüne uygun olmadığı, davacının toplu iş sözleşmesine göre 01.01.2012 tarihindeki birinci altı ayındaki günlük ücretinin 52,58 TL olması ve 01.07.2012 tarihinden itibaren ise 55,21 TL gün olarak uygulanması gerektiği gerekçesiyle davanın kabulüyle davacının toplu iş sözleşmesine göre 01.01.2012 tarihli birinci altı ayındaki günlük ücretin 52,58 TL olması ve 01/07/2012 tarihinden itibaren günlük ücretinin 55,21 TL olarak uygulanması gerektiğinin tespitine” karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davalı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe ve Sonuç:

Dava tarihinde yürürlükte bulunan 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu'nun 60. maddesinde, “Uygulanmakta olan bir toplu iş sözleşmesinin yorumundan doğan uyuşmazlıkta sözleşmenin taraflarından her biri 15 inci maddeye göre yetkili iş mahkemesinde yoruma ilişkin bir tespit davası açabilir. Mahkeme en geç iki ay içinde kararını

verir. Kararın temyiz edilmesi halinde Yargıtay'ın ilgili dairesi, bozma söz konusu olan hallerde işin esasına ilişkin kesin kararını iki ay içinde verir. Kesinleşen yorum kararına uymayan taraf hakkında 80 inci madde hükmü uygulanır. Kişilerin, yorum kararına uyulmamasından doğan tazminat hakları saklıdır.” denilmiştir.

Dava tarihinden sonra 07.11.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 53. maddesinin 1. fıkrasında da “Uygulanmakta olan bir toplu iş sözleşmesinin yorumundan doğan uyuşmazlıklarda sözleşmenin taraflarınca dava açılabilir. Mahkeme en geç iki ay içinde karar verir. Kararın temyiz edilmesi hâlinde Yargıtay uyuşmazlığı iki ay içinde kesin olarak karara bağlar.” denilerek aynı düzenleme tekrar edilmiştir.

Taraflar arasındaki 01.01.2012-31.12.2012 dönemini kapsayan Toplu İş Sözleşmesinin “Taban Ücret ve Ücret Zammı” başlıklı 28'inci maddesinde, “Günlük ücretin tabanı; 31.12.2011 tarihinde aldıkları ücret 41.00 TL 'nin altında olanlar için 01.01.2012 tarihinden itibaren 41.00 TL' dir. Bu tabana yükseltilir Ayrıca tüm üye işçilerin ücretlerine 01.01.2012 tarihinden itibaren 1. yıl 1. altı ay için %5, 2. altı ay için %5 oranında ücret zammı yapılır.

Deneme süresi dahil, işçilerin ücretlerine geriye dönük olmak kaydıyla, işyerinde geçen her hizmet yılı için; kıdemi 1-5 yıl arasında olanlara 0.11 Kr, kıdemi 5-10 yıl arasında olanlara 0.13 Kr., kıdemi 10 yıl ve daha fazla olanlara 0.15 Kr. kıdem zammı uygulanır.

Sözleşmenin 2. yılı için belirlenen ücret zammı oranı, (ilgili maddede sözleşmenin ikinci altı ayı için ayrıca bir oran ya da rakam verilmemişse) paraya taalluk eden bütün ödemeler için de geçerlidir” hükmüne yer verilmiştir.

Davacı ile davalı arasındaki uyuşmazlık, 01.01.2012-31.12.2012 yürürlük tarihli Toplu İş Sözleşmesinin “Taban Ücret ve Ücret Zammı” başlıklı 28. maddesinin ne şekilde yorumlanması ve anlaşılması gerektiği noktasındadır.

Davacı sendika kıdem zammının günlük ücretin içinde yer aldığını ve önce kıdem zammı uygulandıktan sonra ücret zammının uygulanması gerektiğini iddia ederken davalı belediye ise önce ücret zammının uygulanması gerektiğini, kıdem zammının ise ayrıca hesaplanarak ödenmesinin zorunlu olduğunu savunmaktadır.

Toplu iş sözleşmesi hükmünün yorumu için öncelikle uygulanmakta olan bir toplu iş sözleşmesi bulunmalıdır. Bundan sonra toplu iş sözleşmesinin yoruma muhtaç bir hükmü söz konusu olmalıdır. Somut olayda uyuşmazlık konusu olan toplu iş sözleşmesinin 28. maddesinin açık olmadığı ve yorumu gerektirdiği anlaşılmaktadır.

Toplu iş sözleşmesinin 28. maddesinin birinci fıkrasında, günlük taban ücret tespit edilmiş olup fıkranın devamında tüm üye işçilerin ücretlerine 1'inci yılın ilk ve ikinci yarısı için uygulanacak zam oranları belirlendikten sonra ikinci fıkrasında, deneme süresi de dahil olmak üzere işçi ücretlerine geriye dönük olmak kaydıyla işyerinde geçen her hizmet yılı için kıdemine göre kıdem zammı uygulanacağı ifade edilmiştir. Şu halde kıdem zammı işçi ücretlerine uygulanan ve işçinin kıdemine göre değişen bir zam olup ayrı bir ödeme değildir. Nitekim “Taban Ücret ve Ücret Zammı” şeklindeki madde başlığı da bu yorumu

desteklemektedir. Dolayısıyla işverenin kıdem zammını bağımsız bir ödeme gibi değerlendirerek ayrıca hesaplayıp ödemesi yerinde değildir.

Kıdem zammının niteliği ortaya konulduktan sonra birinci fıkradaki ücret zammından önce mi sonra mı uygulanacağı açıklığa kavuşturulmalıdır. Yorumu istenen toplu iş sözleşmesi bir yıl süreli olsa da ücret zammı ile kıdem zammının uygulanma sırası bakımından uyuşmazlık konusu olan maddenin son fıkrası yol gösterici niteliktedir. Anılan hükümde 2. yıl zammının paraya ilişkin bütün ödemeler için yapılacağını ifade edilmektedir. Bu hükümden birinci fıkradaki ücret zammının toplu iş sözleşmesi ile karşılaştırılan bütün ödemelere uygulanmasının ve bu nedenle en son olarak tatbik edilmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak toplu iş sözleşmesi hükmünün yorumuna ilişkin ilke ve esaslar ile dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde kıdem zammının ayrı bir ödeme olmayıp ücrete uygulanan bir zam olduğu, uygulanma sırası bakımından ise önce kıdem zammının ücrete uygulanması, arkasından nisbi zam oranının tatbik edilerek işçilerin ücretlerinin belirlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Öte taraftan davacının sendika olmasına ve soyut olarak bir hükmün yorumlanmasının istenmesine rağmen mahkemece sanki davacı bir işçiymiş ve talep somut ücret tespitiymiş gibi tespit yapılarak hüküm oluşturulması yerinde değildir. Söz konusu belirleme davanın niteliğine ve özelliğine uygun olmadığı gibi davacı sendikanın talebine de uygun değildir.

Yukarıda belirtilen nedenlerle, 6356 sayılı Kanun'un 53. maddesinin 1. fıkrası uyarınca aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir.

Hüküm: Yukarıda açıklanan gerekçe ile;

1-Malatya İş Mahkemesi'nin 04/04/2013 tarih, 2012/480 esas, 2013/302 karar sayılı kararının bozularak ORTADAN KALDIRILMASINA,

2-Uyuşmazlık konusu Toplu İş Sözleşmesinin 28. maddesinde yer alan kıdem zammının ayrı bir ödeme olmadığı ve ücrete uygulanan bir tür zam olduğunun, bu zammın ücrete uygulandıktan sonra maddenin birinci fıkrasındaki nisbi zammın tatbik edilmek suretiyle ödenecek ücretin belirlenmesi gerektiğinin TESPİTİNE,

3-Harç peşin alındığından yeniden alınmasına yer olmadığına,

4-Davacı kendisini vekille temsil ettiğinden karar tarihinde yürürlükte bulunan AAÜT 'ye göre 1.320,00 TL vekalet ücretinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine,

5-Davacının yapmış olduğu 312,00 TL yargılama giderinin davacıdan alınarak davalıya verilmesine,

6-Peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, kesin olarak 04.06.2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan V.

Üye

Üye

Üye

Üye

S.Namazcı

C.Demir

S.Göktaş

A.Taşkın

M.Yılmazel